

תנאי החתימה.

באוסטריה־אונגריה: לשנה: 10.50 קראנען, לחצי שנה: 5.25 קראנען, לרבע שנה: 2.70 קראנען.

ברוסיה: לשנה: 4 רו״כ, לחצי שנה: 2 רו״כ, לרבע שנה: 1 רו״כ.

בשאר ארצות: באשכנז לשנה: 9 מארק, באנגליה לשנה: 8 שילינג, בשאר ארצות לשנה: 11 פרנק, בארץ ישראל לשנה: 10 פרנק

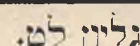
החותמים לשנה שלמה יקבלו בסוף השנה תשורה יפה חנם.
דמי החתימה יוכלו לשלם גם לשעורין: 2 רובל בעת החתימה, ושני הרובל הנותרים בראשית הרבע השני (ובשאר ארצות בכסף המדינה לפי הקורס).
מחיר כל נומר 10 קאפ׳, 25 העללער.

עם „הפדגוג״:

באוסטריה־אונגריה:
לשנה: 15.50 קראנען, לחצי שנה: 7.75 קראנען, לרבע שנה 3.90 קראנען.

ברוסיה:
לשנה: 6 רו״כ, לחצי שנה: 3 רו״כ, לרבע שנה 1.50.

בשאר ארצות:
באשכנז לשנה: 13 מארק, באנגליה לשנה: 12 שיללינג, בשאר ארצות לשנה: 17 פרנק, בארץ ישראל לשנה: 16 פרנק.
בעד חלוף האדריסה 20 קאפ.

קְרָקוֹי, יום ד׳, י״נ׳ תמוז תרס״ג. **גליון לט.** **Krakau,** 8 Juli (25 Juni) 1903.

הננו מתכבדים להזכיר את מנויי ה„עולם קטן״ כי הגליון הזה הוא האחרון לרבע הזה (השלישי) ואלה שנמנו רק על רבע שנה (או על שלשה רבעי שנה מראשית שנת תרס״ג) יואילו להזדרז ולהדש את חתימתם, לבל תהיה הפסקה במשלוח הגליונות אליהם. המחדשים את התימתם יואילו לשלוח אלינו את האדריסא הנדפסת שלהם או להודיענו את המספר שעל אדריסתם בדיוק.

המו״ל.

אֶל הַכּוֹכָב.

כּוֹכָב קָטָן,
כּוֹכַב־אוֹר,
כַּמָּה אַחִים לָךְ,
קוּם סַפֵּר!

הַאִם כֻּלָּם
תִּקְרָא בְשֵׁם?
הַאִם כֻּלָּם
שָׁם אִתָּךְ הֵם?

נוֹפְלִים הֵם
מִזְּמַן אֶל זְמָן,
יֵשׁ בַּחוּרְשָׁה
וְיֵשׁ בַּגָּן.

וְכִי יִפְּלוּ
מִנִּי רוּם
אִם יְכוֹלִים
הֵמָּה קוּם?

הֵן גַּם אֶתְמוֹל
נָפַל רָב,
גַּם חֲפַשְׂתִּים,
אַךְ לַשָּׁוְא...

שָׁאוּל טְשֶׁרְנִיחוֹבְסְקִי.

בִּימֵי הַבָּצִיר.

(מֵחַיֵּי הַיְלָדִים בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל).

ג.

יֶלֶד שֶׁנֶּהְפַּךְ לַחֲמוֹר.

(הֶמְשֵׁךְ).

שֵׁם הַיֶּלֶד עִמָּנוּאֵל וְהוּא תֶּלְשׁוֹנִי. אָבִיו וְאִמּוֹ מֵתוּ עָלָיו, אַחִים וְאֲחָיוֹת לֹא הָיוּ לוֹ, וְגַם לֹא קְרוֹבִים אֲחֵרִים. וַיַּאַסְפֵהוּ אַחַד הָאִכָּרִים בְּמוֹשַׁבְתֵּנוּ אֶל בֵּיתוֹ וַיְגַדְּלֵהוּ כְּבֵן.

וְעִמָּנוּאֵל נַעַר יָפֶה: גְּבַהּ הַקּוֹמָה, שְׁחוֹר הָעֵינַיִם, עַרְמוֹן הַשְּׂעָרוֹת, אַפּוֹ יָשָׁר וְדַק, שְׂפָתָיו אֲדֻמּוֹת כִּמְצִיָּרוֹת; וְלוֹ שִׁנַּיִם לְבָנוֹת, יָדַיִם עֲנֻגּוֹת וְאֶצְבָּעוֹת אֲרֻכּוֹת. וַיָּבֹא אֶל בֵּית סִפְרֵנוּ וְכָל הַיְלָדִים צָחֲקוּ עָלָיו, לָעֲגוּ לוֹ, הִתְקַלְּסוּ בוֹ וַיְכַנּוּהוּ בְּכָל מִינֵי שֵׁמוֹת וְכִנּוּיִים שֶׁבָּעוֹלָם, כְּמִנְהָגָם עִם כָּל הַתַּלְמִידִים הַחֲדָשִׁים, אוֹ כַּאֲשֶׁר יִקְרְאוּ לָהֶם אֶצְלֵנוּ „הָעַכְבָּרִים", הָאֲנוּסִים לַעֲבֹר שֶׁבַע מְדוֹרוֹת גֵּיהִנֹּם בְּטֶרֶם יֵחָשְׁבוּ לְשֶׁלָּנוּ וִיקֻבְּלוּ בְּחֶבְרָתֵנוּ. עִמָּנוּאֵל נָשָׂא בְסַבְלָנוּת אֶת כָּל הַצָּרוֹת שֶׁבָּאוּ עָלָיו, כִּי זָכַר עוֹד אֶת הַיָּמִים כַּאֲשֶׁר עָשָׂה גַם הוּא לַתַּלְמִידִים הַחֲדָשִׁים אֲשֶׁר בָּאוּ אֶל בֵּית סִפְרוֹ בְּתֶלְשׁוֹן. וְהִנֵּה הָלְכוּ וְכָלוּ יְמֵי הַ„נִּסָּיוֹן", אֶחָד וְעֶשְׂרִים יוֹם בְּמִסְפָּר, וְהָ„עַכְבָּר", הָיָה צָרִיךְ לִהְיוֹת לְ„חָתוּל", כְּאֶחָד מִמֶּנּוּ, יְדִידֵנוּ וַחֲבֵרֵנוּ; וְהִנֵּה צָרָה חֲדָשָׁה בָּאָה עָלָיו.

מִדֵּי בֹקֶר וָבֹקֶר יִשְׁאַל אוֹתָנוּ מוֹרֵנוּ הַשּׁוֹחֵט אֶת הַתְּפִלּוֹת בְּעַל פֶּה, וְאַף אֶחָד מֵאִתָּנוּ לֹא יְדָעָן לְעוֹלָם, אַךְ הַתֶּלְשׁוֹנִי הַזֶּה, אֲשֶׁר לֹא יָדַע עוֹד לִמְצֹא עַל הַמַּפָּה אֲפִלּוּ אֶת נַחַל יַבּוֹק, וְלֹא הֵבִין לְהַבְדִּיל בֵּין יַם הַמֶּלַח וּבֵין יַם כִּנֶּרֶת, וְלֹא יָכֹל לְפָרֵשׁ אֵיךְ יָבֹא אִכָּר מֵחֲדֵרָה לִגְדֵרָה, הַתֶּלְשׁוֹנִי הַזֶּה יָדַע אֶת כָּל הַתְּפִלּוֹת וְהַבְּרָכוֹת עַל פֶּה, כִּי בְמוֹשֶׁבֶת תֶּלְשׁוֹן מַרְבִּים לְהִתְפַּלֵּל.

וּמוֹרֵנוּ לֹא חָדַל מְלְּהַלְלוֹ עַל זֶה וּלְהַכְלִימֵנוּ כֻּלָּנוּ בְּפָנָיו. וַתִּמְעַט עוֹד זֹאת בְּעֵינָיו, כִּי שָׂמָהוּ גַּם לְמוֹרֶה לָנוּ וּלְמַשְׁגִּיחַ עָלֵינוּ בְּרִגְעֵי הַמְּנוּחָה, אֲשֶׁר בֵּין שָׁעָה לְשָׁעָה. וְעַל זֶה חָרָה לָנוּ מְאֹד. וַיְהִי אַךְ הֵחֵל לְלַמְּדֵנוּ „מוֹדֶה אֲנִי", וְהִנֵּה יֶלֶד אֶחָד כִּבְּדָהוּ בְּשֵׁם „חֲמוֹר", וְכֻלָּנוּ עָנִינוּ אַחֲרָיו בְּקוֹל אֶחָד: חֲמוֹר חֲמוֹרָתַיִם!

וּמֵאָז קָרְאוּ לוֹ כָּל הַיְלָדִים בְּשֵׁם חֲמוֹר וְרִנְּנוּ אַחֲרָיו: „הַחֲמוֹר אוֹכֵל", „הַחֲמוֹר עוֹמֵד", הַחֲמוֹר כּוֹתֵב", „הַחֲמוֹר מְקַפֵּץ", „הַחֲמוֹר רָץ", וְכָל כָּךְ הִתְרַגֵּל הַמִּסְכֵּן בְּכִנּוּיוֹ זֶה, עַד אֲשֶׁר אִם שְׁאָלוּ לִשְׁמוֹ, עָנָה:

— חֲמוֹר חֲמוֹרָתַיִם.

וְהוּא הָיָה יֶלֶד נָבוֹן וְשָׁאַל אֶת עַצְמוֹ, מַדּוּעַ כִּנּוּהוּ בְּשֵׁם „חֲמוֹר" דַּוְקָא וְלֹא בְּשֵׁם גְּנַאי אַחֵר? וּבְעַצְמוֹ מָצָא, כִּי בֶאֱמֶת דּוֹמֶה הוּא לַחֲמוֹר: עֵינָיו אָמְנָם יָפוֹת, אַךְ גְּדוֹלוֹת וּבוֹלְטוֹת, וּמֵהָעֵת שֶׁהֵחֵלּוּ חֲבֵרָיו לְמָשְׁכוֹ בְּאָזְנָיו, זֶה מִיָּמִין וְזֶה מִשְּׂמֹאל, נַעֲשׂוּ הָאָזְנַיִם אֲרֻכּוֹת וּמְחֻדָּדוֹת מְעַט. גַּם צֶבַע שַׂעֲרוֹתָיו הָיָה מַמָּשׁ כְּצֶבַע שְׂעַר רֹב הַחֲמוֹרִים, כֵּן אוֹמְרִים כָּל הַנְּעָרִים. וּפַעַם אַחַת בִּהְיוֹתוֹ בַּכֶּרֶם נִסָּה לִנְעֹר מַמָּשׁ כַּחֲמוֹר, וּמִיַּד בָּא עֲרָבִי אֶחָד לְחַפֵּשׂ אֶת חֲמוֹרוֹ אֲשֶׁר בָּרַח מֵאֻרְוָתוֹ, וְהֶאֱמִין, כִּי שׁוֹמֵעַ הוּא קוֹלוֹ מִן הַכֶּרֶם; וּכְשֶׁלֹּא מְצָאָהוּ שָׁאַל אֶת עִמָּנוּאֵל: אֵיפֹה הַחֲמוֹר? וְעִמָּנוּאֵל הוֹרָה בְּאֶצְבָּעוֹ עַל לִבּוֹ וַיֹּאמַר:

— הִנֵּהוּ!

— אִם כֵּן חֲמֹר אָתָּה! — הֱשִׁיבוֹ הָעֲרָבִי בְּרֹגֶז עַל אֲשֶׁר הִטְרִיחוֹ חִנָּם.

וּפַעַם בַּצָּהֳרַיִם סָעַדְנוּ כֻלָּנוּ בְּבֵית הַסֵּפֶר, כָּל אֶחָד אֲשֶׁר הֵבִיא אִתּוֹ: בֵּיצָה, קִשּׁוּא, קְצִיצָה[1], גְּבִינָה, עוּגָה, כַּעַךְ[2], לֶחֶם, עֲנָבִים, תְּאֵנִים, פִּלְפְּלִים. וְגַם עִמָּנוּאֵל סָעַד עִמָּנוּ, וַיֹּאכַל בְּתֵאָבוֹן אֶת פַּת הַלֶּחֶם אֲשֶׁר בְּיָדוֹ הָאַחַת וְאֶת הָאֲבַטִּיחַ מִיָּדוֹ הַשְּׁנִיָּה. וְנַעַר אֶחָד, אַבְשָׁלוֹם שְׁמוֹ, שׁוֹבָב גָּדוֹל, פָּנָה אֵלָיו וְאָמַר:

— חֲמוֹר חֲמוֹרָתַיִם, לָמָּה זֶּה תֵּשֵׁב עַל סַפְסָל וְתֹאכַל לֶחֶם כְּאַחַד הָאָדָם מַמָּשׁ? הֵן עָלֶיךָ לַעֲמֹד עַל אַרְבַּע וְלֶאֱכֹל חָצִיר וָעֵשֶׂב.

עֵינֵי עִמָּנוּאֵל כָּהוּ מְאֹד, וַיַּנַּח מִיָּדָיו גַּם הַלֶּחֶם, גַּם

---

[1] כַּדּוּר אוֹ חֲרָרָה מִבָּשָׂר מְקֻצָּץ, מַה שֶּׁקּוֹרְאִים בְּרוּסִית Котлетка.

[2] כְּעֵין טַבַּעַת אֲפוּיָה מִבָּצֵק. Баранка.

אֶת הָאֲבַטִּיחַ וַיֵּצֵא מִבֵּית הַסֵּפֶר. וְכָל הַיְלָדִים צָהֲלוּ וְקָרְאוּ אַחֲרָיו:

— חֲמוֹר! חֲמוֹר!

עַד מְהֵרָה נִפְתְּחָה הַדֶּלֶת וְעִמָּנוּאֵל נִכְנַס וְחָפְנָיו מְלֵאוֹת עֵשֶׂב, וַיְפַזְּרֵהוּ אַרְצָה וַיִּכְרַע תַּחְתָּיו, וַיִּלְעַס אֶת הָעֵשֶׂב בְּשִׁנָּיו הַלְּבָנוֹת וַיִּבְלָעֵהוּ...

וְכָל אֲשֶׁר דִּבְּרוּ עַל לִבּוֹ גַּם הַמּוֹרִים, גַּם הַתַּלְמִידִים כִּי יֶחְדַּל מִזֶּה — לֹא הוֹעִיל! וּמֵאָז עָמַד עַל אַרְבַּע, רָבַץ עַל הָאָרֶץ וְלֹא אָכַל דָּבָר מִלְּבַד עֵשֶׂב... הַנִּיעַ בְּאָזְנָיו וְנַעֲרָתוֹ נִשְׁמְעָה לְמֵרָחוֹק...

אוֹתָנוּ עָנְשׁוּ עֹנֶשׁ קָשֶׁה וְאֶת עִמָּנוּאֵל שָׁלְחוּ לְמוֹשָׁבָה אַחֶרֶת...

אַבְנֵר גָּמַר אֶת סִפּוּרוֹ וְכֻלָּם הֶחֱרִישׁוּ רְגָעִים אֲחָדִים... מִלֵּב אָסָף הִתְפָּרְצָה אֲנָחָה עֲמֻקָּה, יָפֶת בָּכָה...

— לִבְכּוֹת... בּוּשָׁה!... — קָרָא גִּדְעוֹן, — זֶה נָאֶה לַנְּעָרוֹת. לֹא לְחִנָּם קָרְאוּ לוֹ „נַעֲרָה יְפַת תֹּאַר". סַפֵּר, יֶפֶת, סַפֵּר, הֲלֹא תוֹרְךָ הִגִּיעַ. אַךְ דְּבָרִים יֶתֶר עַלִּיזִים; סִפּוּרוֹ שֶׁל אַבְנֵר מְעַנְיֵן מְאֹד, אֵין לְכַחֵד, אַךְ הַלֵּב יִכְאַב כָּל כָּךְ...

הַשָּׁאוֹן הָיָה עוֹד גָּדוֹל אֵצֶל הַמַּרְתֵּף, עוֹד נִשְׁמַע קִשְׁקוּשׁ הַפַּעֲמוֹנִים עַל צַוְּארֵי הַגְּמַלִּים הַנִּכְנָסִים אֶל תּוֹךְ הַמּוֹשָׁבָה וְהֵם טְעוּנִים סַלֵּי עֲנָבִים מִפֶּתַח תִּקְוָה, וַדִּי־חָנִין, גְּדֵרָה וּרְחוֹבוֹת. וְעַל הַכְּרָמִים מֵרָחוֹק נִרְאִים מְדוּרוֹת אֵשׁ, אֲשֶׁר יַדְלִיקוּ כְּדֵי לְהַפְחִיד אֶת הַשּׁוּעָלִים, מְחַבְּלֵי הַכְּרָמִים. גַּם קוֹל תֹּף יַשְׁמִיעוּ לְתַכְלִית זוֹ, וְשִׁירַת הַנּוֹטֵר, שִׁירָה עֲרֵבָה, נִמְשָׁכָה וּבְלִי חֲלִיפוֹת הִגִּיעַ לְאָזְנֵי הַשּׁוֹמְרִים הַקְּטַנִּים:

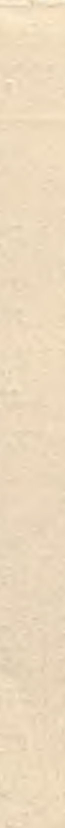
„יְ־רוּ־שָׁ־לַ־יִם! יְ־רוּ־שָׁ־לָ־יִם..."

כּוֹכָבִים מַזְהִירִים נָפְלוּ וְאָבְדוּ בַּמֶּרְחַקִּים וַאֲחֵרִים נָצְצוּ וְהִזְהִירוּ בְּיֶתֶר זֹהַר...

חֶמְדָּה בֶּן־יְהוּדָה.

הַיֶּלֶד וְהָאֶפְרוֹחַ*).

שָׁם תַּחַת הָאֱגוֹז בַּשִּׂיחַ?
הוֹי, שׁוּר אֶפְרוֹחַ קָטֹן עָרוֹם
מְפַרְפֵּר בַּחוֹל, לֹא יוּכַל קוּם.
רַגְלָיו עֲדֶן רָפוֹת, דַּקּוֹת
עַד בְּלִי יוּכַל עֲמֹד;
גַּם כְּנַפְנַפָּיו עֲדֶן רַכּוֹת
וְעוּף לֹא יוּכַל עוֹד;
רַק מַקּוֹרוֹ בִּלְבַד
גָּדוֹל הִנּוֹ וְחַד
לֶאֱכֹל, לִבְלֹעַ לֹא מְעַט.
אַךְ, הָהּ, אֶפְרוֹחַ דַּל וָקָט
מִי זֶה יָבֹא לְךָ הֵנָּה
מִי אֹכֶל לְךָ יִתְּנָה?
שׁוּם אִישׁ!
וְאַתָּה תָּמוּת בְּרָעָב חִישׁ
אוֹ כִּי חֲתוּלִים רָעִים,
שֶׁאֶל הַגַּן לָרֹב בָּאִים,
פֹּה יִמְצָאוּךָ
וּבְצִפָּרְנֵימוֹ יְבַתְּקוּךָ
וּבְאַוַּת נֶפֶשׁ יִבְלָעוּךָ —
אַךְ הָס! מַה זֶּה נִשְׁמַע מָרוֹם בֵּין עֲנָפִים?

מַה מְּצַפְצֵף כֹּה: צְצִיף! צְצִיף!
מַה מְּפַפְפֵף כֹּה: פְּפִיף! פְּפִיף!
מִי כֹּה יֶהֱמֶה, יַצְרִיחַ

*) מִשִּׁירֵי Wolrad Eigenbrodt.

שְׁאוֹן צִפְצוּפֵי חֵן!
הֶאָח!
מִמַּעַל נִשְׁקָף קֵן,
מִמֶּנּוּ נָפַל זֶה הָרַךְ.
אֵי סֻלָּמִי? אָכֵן, הִנּוֹ!
נָשִׁיב הָרַךְ אֱלֵי קִנּוֹ.
עַתָּה אֹחֲז בְּקֶט
וְאֶעֱלֶה אַט,
הֵן הַסֻּלָּם עוֹמֵד הָכֵן.

הֶאָח, אַבָּא! הֵן עוֹד שִׁשָּׁה יוֹשְׁבִים בַּקֵּן!
וּמַה קְּטַנִּים הֵם, מַה יָּפִים!
„מַהֵר, בְּנִי, חוּשׁ, הִנֵּה אֲבוֹתֵיהֶם עָפִים
הֲלוֹם; עוֹד רֶגַע הֵם בָּאִים
וּבְחַרְטוּמָם שְׁלַל תּוֹלָעִים”.
„הוּא כְבָר בַּקֵּן”. מָה רַב הַגִּיל:
צִצִּיף! פִּפִּיף! צְלִיל!
עַתָּה הָאָב, הָאֵם
יַאֲכִילוּ אֶת בְּנֵיהֶם.

שְׁמוּאֵל בֶּן־צִיּוֹן.

הַזְּאֵב וְהַשּׁוּעָל.

(מִתּוֹלְדוֹת בַּעֲלֵי הַחַיִּים).

מֵאֵת

פ. קַרְפַּנְטְיֶה.

— הָבָה נָשׁוּב הַבַּיְתָה, נַעֲמָן, כִּי קַר לִי מְאֹד.

— עוֹד הַיּוֹם גָּדוֹל, רְעוּאֵל, וְאִם קַר לְךָ, הָסִירָה אֶת אַדַּרְתִּי מֵעָלַי וְהִתְעַטֵּף בָּהּ.

— אַל נָא, אָחִי! יוֹתֵר טוֹב כִּי נָשׁוּבָה, הַיּוֹם רַד מְאֹד, וְכָל הָאִכָּרִים שָׁבוּ כְּבָר אֶל הַמּוֹשָׁבָה, הֵם וְסוּסֵיהֶם אִתָּם וְעַד אֲשֶׁר נַשְׁקֶה אֶת הַצֹּאן אֲשֶׁר בְּרַגְלֵינוּ יִהְיֶה כְּבָר לַיְלָה, וְאַתָּה הֲלֹא שָׁמַעְתָּ בְּוַדַּאי, כִּי הֵחֵלּוּ הַזְּאֵבִים לְהֵרָאוֹת בִּסְבִיבוֹתֵינוּ.

— הַזְּאֵבִים? מַה תֹּאמַר? אָנֹכִי לֹא שָׁמַעְתִּי דָבָר!

— כֵּן, אָחִי! אֶת מָרְדְּכַי הָרְחוֹבוֹתִי אַתָּה מַכִּיר? וְהוּא הִגִּיד לִי זֶה שְׁמוֹנָה יָמִים, כִּי הַזְּאֵבִים בָּאוּ אֶל רִפְתּוֹ וְגַם נִסּוּ לְטַפֵּס וְלַעֲלוֹת עַל הַגַּג, וְהוּא שָׁמַע וַיֵּצֵא לִקְרָאתָם בְּאַקְדָּחוֹ, וּבִרְאוֹת הַזְּאֵבִים אוֹתוֹ מִהֲרוּ לְהִמָּלֵט עַל נַפְשָׁם.

— אֲבָל לוּ הָיָה זֶה בַּחֹרֶף, — אָמַר רְעוּאֵל — עֵת אֲשֶׁר הַקֹּר גָּדוֹל, וְהַשֶּׁלֶג מְכַסֶּה אֶת פְּנֵי הָאֲדָמָה, וְהַטְּרֵפָה אֵינֶנָּה מְצוּיָה, כִּי אָז בְּוַדַּאי לֹא מִהֲרוּ הַזְּאֵבִים לִבְרֹחַ, כִּי אָמְנָם נוֹרָא הוּא הַזְּאֵב בְּעֵת אֲשֶׁר יָצִיק לוֹ הָרָעָב, הֲלֹא?

— כֵּן, — עָנָה נַעֲמָן, וַיּוֹסֶף לְסַפֵּר: — בַּשָּׁנָה שֶׁעָבְרָה כְּשׁוּב גְּדַלְיָהוּ הָרִאשׁוֹנִי בָּעֶרֶב הוּא וְנַעֲרוֹ עֲדֻלָּם אִתּוֹ מִגְּדֵרָה, אֲשֶׁר הָלְכוּ שָׁם לְבַקֵּר אֶת אֲבִיגְדוֹר הַגְּלִילִי בַּחֲלוֹתוֹ פָּגְשׁוּ בְדַרְכָּם שְׁנֵי זְאֵבִים, וְלוּלֵא הַפָּנָס אֲשֶׁר בְּיַד עֲדֻלָּם כִּי אָז ...

— וּמָה? הַאִם הַפָּנָס מַפְחִיד אֶת הַזְּאֵבִים?

— הָאוֹר מַפְחִידָם לֹא הַפָּנָס.

— הָאוֹר מַפְחִיד? הֲנִשְׁמַע כָּזֹאת? הֲיֵשׁ דָּבָר מָתוֹק לַעַיִן מִן הָאוֹר?

— וּבְכָל זֹאת כֵּן הוּא, רְעוּאֵל; וְרַאֲיָה לַדָּבָר כִּי גַּם הַגַּנָּבִים וְהַשּׁוֹדְדִים שׂוֹנְאִים אוֹתוֹ עַל עָצְרוֹ בַּעֲדָם מַעֲשׂוֹת עַוְלָה, וְלָכֵן אִם יִקָּר מִקְרְךָ לְהִמָּצֵא לְבַדְּךָ בִּמְקוֹם זְאֵבִים, עָלֶיךָ רֵאשִׁית כֹּל לְהַעֲלוֹת אֵשׁ, וְאָז גַּם אִם יָעֵזּוּ הַזְּאֵבִים לָגֶשֶׁת אֵלֶיךָ, וְהָלְכוּ סָבִיב סָבִיב, וְעָדֶיךָ לֹא יַגִּיעוּ.

הַיּוֹם הָלַךְ וָרָד, וְהָרוּחַ נָשַׁב בְּחָזְקָה, וְנַעֲמָן וּרְעוּאֵל רָמְזוּ לְכַלְבָּם הַשָּׁחוֹר לְקַבֵּץ אֶת הַצֹּאן הַנְּפוּצוֹת, וַיֹּאחֲזוּ דַרְכָּם אֶל הַמַּעְיָן לְהַשְׁקוֹתָן; הַבָּקָר הָלְכוּ רִאשׁוֹנָה, וְאַחֲרֵיהֶם נִמְשַׁךְ הָעֵדֶר.

הַמָּה קָרוֹב לְמַעְיָן, וְהִנֵּה עָמְדוּ הַבָּקָר מִלֶּכֶת, וַיּוֹרִידוּ אֶת רָאשָׁם אַרְצָה, בְּהוֹשִׁיטָם אַפָּם כְּמְרִיחִים דְּבַר מָה. וְהַכֶּלֶב נָהַם חֶרֶשׁ וַיְגַל אֶת שִׁנָּיו וַיִּזְקֹף אֶת אָזְנָיו.

קוֹל הֲמֻלָּה חֲרִישִׁית עָלָה בְּאָזְנֵי הָרוֹעִים מֵהָעֵבֶר הַשֵּׁנִי לַמַּעְיָן, וְעֵשֶׂב הַשָּׂדֶה כְּמוֹ הִתְנוֹעֵעַ מְעַט; וּפִתְאֹם וְעֵינֵי רְעוּאֵל נִפְגְּשׁוּ בְּעֵינֵי זְאֵב גָּדוֹל הָעוֹמֵד בְּתוֹךְ אַחַת הַשּׁוּחוֹת אֲשֶׁר עַל יַד הַמַּעְיָן, וְרַק אֶת רֹאשׁוֹ הֵרִים מֵעַל לַשּׁוּחָה.

— הִנֵּה! זְאֵב!! זְאֵב!!! — קָרָא הַיֶּלֶד בְּקוֹל, וַיְמַהֵר וַיִּטַּפֵּס עַל הָעֵץ אֲשֶׁר עַל יָדוֹ.

נַעֲמָן הֵרִים אֶת מַקְלוֹ, וַיִּקְרַב אֶל הַמַּיִם, וְכַלְבּוֹ הֹלֵךְ לְפָנָיו. וַיְהִי כְּגִשְׁתּוֹ וַיַּרְא וְהִנֵּה הַזְּאֵב נִשְׁעָן עַל שְׁתֵּי רַגְלָיו הָאֲחוֹרוֹת, וּבִשְׁתַּיִם הַקְּדוּמוֹת הִתְאַמֵּץ לַעֲלוֹת מֵהַשּׁוּחָה, אַךְ בִּרְאוֹתוֹ אֶת הַכֶּלֶב עָמַד בִּמְקוֹמוֹ.

הַבָּקָר נִדְחֲקוּ זֶה לָזֶה, וַיִּזְקְפוּ אֶת קַרְנֵיהֶם כִּנְכוֹנִים לַעֲמֹד עַל נַפְשָׁם נֶגֶד הָאוֹיֵב, וּשְׁאֵרִית הַצֹּאן נִבְהֲלוּ מְאֹד וַתְּפוּצֶינָה לְכָל עֵבֶר. וּפִתְאֹם וְהִנֵּה זְאֵב שֵׁנִי קָפַץ מִבֵּין סִבְכֵי הָעֵצִים, וַיִּרְדֹּף אַחֲרֵי הַצֹּאן הַנְּפוֹצוֹת, וְגַם הִתְנַפֵּל עַל אַחַד הַגְּדָיִים וַיֹּאחֲזֵהוּ בֵּין שִׁנָּיו, וְהַגְּדִי הָאֻמְלָל גָּעָה בְּכָל מַאֲמַצֵּי כֹּחוֹ כִּמְבַקֵּשׁ חֲנִינָה.

אָז הֵרִים גַּם נַעֲמָן אֶת קוֹלוֹ וַיִּקְרָא לְעֶזְרָה.

וְהַקּוֹל נִשְׁמַע עַד הַמּוֹשָׁבָה. כָּל הָאִכָּרִים מִהֲרוּ זֶה בְּאַקְדָּחוֹ, וְזֶה בְּקִלְשׁוֹנוֹ, גַּם הַכְּלָבִים רָצוּ אַחֲרֵי בַּעֲלֵיהֶם. וּבִרְאוֹתָם אֶת הַזְּאֵב הַטּוֹרֵף רָדְפוּ אַחֲרָיו בִּמְהִירוּת גְּדוֹלָה, וְגַם הִצְלִיחוּ לַהֲבִיאוֹ בֵּין הַמְּצָרִים, אַךְ אֶת הַטְּרֵפָה לֹא הִשְׁלִיךְ מִפִּיו, וְעוֹד הוֹסִיף לְהַחֲזִיק בָּהּ, עַד כִּי אֶחָד מִצְּעִירֵי הָאִכָּרִים הִרְהִיב עֹז בְּנַפְשׁוֹ לָגֶשֶׁת עָדָיו וַיּוֹר בְּאֶקְדָּחוֹ אֶל רֹאשׁוֹ אַחַת וּשְׁתַּיִם וַיְמִיתֵהוּ. וּבֵין כֹּה וָכֹה וְהַזְּאֵב הָרִאשׁוֹן נִמְלַט עַל נַפְשׁוֹ.

הָרוֹדְפִים עָמְדוּ. הַסַּכָּנָה עָבָרָה, אַךְ נַעֲמָן וּרְעוּאֵל עוֹד רָעֲדוּ מִפַּחַד, זֶה הָאַחֲרוֹן גָּעָה בִּבְכִי, כִּי הַגְּדִי הַנִּטְרָף שֶׁלּוֹ הָיָה. הָאִכָּרִים מִהֲרוּ לְעֶזְרָתָם; אֵלֶּה הֵרִימוּ אֶת הַגְּדִי הַפָּצוּעַ וַיִּתְּנוּהוּ עַל יַד נַעֲמָן, וְאֵלֶּה קִבְּצוּ אֶת הַצֹּאן הַנְּפוֹצוֹת, וּשְׁמַעְיָה הַפּוֹעֵל הַיְרוּשַׁלְמִי נָשָׂא אֶת הַזְּאֵב הַמֵּת עַל כְּתֵפוֹ וַיְמַהֵר אֶל הַמּוֹשָׁבָה.

הַקּוֹל נִשְׁמַע בַּמּוֹשָׁבָה, כִּי שְׁמַעְיָהוּ הֵבִיא זְאֵב מֵת, וַיְמַהֲרוּ כֻּלָּם אֲנָשִׁים וְנָשִׁים וָטַף לְבֵית שְׁמַעְיָהוּ לִרְאוֹתוֹ וְלִשְׁמֹעַ אֶת כָּל הַמּוֹצְאוֹת אֶת הָרוֹעִים; הַיְלָדִים נִבְהֲלוּ מִפְּנֵי הַזְּאֵב וְאִישׁ לֹא נוֹעַז לָגֶשֶׁת אֵלָיו, כִּי פַּחַד מַרְאֵהוּ נָפַל עֲלֵיהֶם.

— זְאֵב רָשָׁע! — קָרָא אֲבִי רְעוּאֵל הַזָּקֵן בִּרְאוֹתוֹ אוֹתוֹ וּבִפְנוֹתוֹ אֶל הָאִכָּרִים אָמַר: — תּוֹדָה לָכֶם, אַחַי, עַל עֲמַלְכֶם לְטוֹבָתִי, כִּי לוּלֵא אַתֶּם מִי יוֹדֵעַ מָה קָרָה לִבְנִי, וּלְצֹאן מַרְעִיתוֹ?

— לֹא זְאֵב אֶחָד, כִּי אִם שְׁנַיִם הִתְנַפְּלוּ עָלֵינוּ, — קָרָא רְעוּאֵל — אֲבָל הַשֵּׁנִי הָיָה קָטָן מִזֶּה, וְגַם שָׁחוֹר, וְלֹא כָּתֹם כָּזֶה, וְעֵינָיו נוֹצְצוּ כְּעֵינֵי הֶחָתוּל.

— הֲרוֹאֶה אַתָּה אֶת שִׁנָּיו הַגְּדוֹלוֹת? — קָרְאָה יַלְדָּה אַחַת בְּהַרְכִּינָהּ אֶת רֹאשָׁהּ לִרְאוֹתוֹ הֵיטֵב.

— כֵּן, לֶאֱכֹל אוֹתָךְ בָּהֶן, — עָנָה לָהּ אָחִיהָ בְּהִתּוּל. הַיַּלְדָּה מִהֲרָה אֶל אִמָּהּ, וַתִּסָּתֵר תַּחַת סִנּוֹרָהּ.

— מַרְאֵהוּ כְּמַרְאֵה הַכֶּלֶב מַמָּשׁ, — קָרָא נַעַר אֶחָד.

— כֵּן, יְדִידְיָה, — הֵשִׁיב הַנַּעַר הָעוֹמֵד עַל יָדוֹ, — מַרְאֵהוּ כְּמַרְאֵה כֶּלֶב גָּדוֹל, אַךְ הוּא דַק וְצָנוּם מִמֶּנּוּ, וְקוֹמָתוֹ גְּבוֹהָה מִקּוֹמַת כָּל הַכְּלָבִים אֲשֶׁר רָאִיתִי בִּימֵי חַיָּי.

— אֲבָל כַּפּוֹתָיו מַמָּשׁ כְּכַפּוֹת הַכֶּלֶב, וְגַם צִפָּרְנַיִם לוֹ כַּאֲשֶׁר לַכֶּלֶב — הוֹסִיף נַעַר אַחֵר — אַךְ רֹאשׁוֹ דּוֹמֶה יוֹתֵר לְרֹאשׁ הַשּׁוּעָל, אֲשֶׁר הָרַג פְּתַחְיָהוּ מַכִּירֵנוּ זֶה יָמִים אֲחָדִים: פָּנָיו כְּפָנָיו, וּפִיהוּ כְּפִיו מְחֻדָּד. אַךְ זְנָבוֹ אֵינוֹ דּוֹמֶה כְּלָל לִזְנַב הַשּׁוּעָל הַיָּפֶה.

— לֹא דַי לָנוּ בְּשׁוּעָלִים, כִּי עוֹד בָּאוּ גַּם הַזְּאֵבִים לְחַבֵּל, — קָרְאָה זְקֵנָתוֹ שֶׁל נַעֲמָן גַּם הִיא בְּבוֹאָהּ — אָמְנָם יְמֵי הַחֹרֶף נוֹרָאִים הֵם, כִּי מִלְּבַד כָּל אֲשֶׁר נִסְבֹּל לְכַלְכֵּל אֶת בְּהֵמוֹתֵינוּ, תְּבוֹאנָה עוֹד גַּם כָּל חַיּוֹת הַשָּׂדֶה לְבַעֲתֵנוּ. הַיּוֹם הַזְּאֵב, וְזֶה שְׁמוֹנָה יָמִים בָּא הַשּׁוּעָל וַיִּטְרֹף אֶת תַּרְנְגֹלֵנוּ הַפָּטוּם, אֲשֶׁר עוֹרֵר אוֹתָנוּ בַּבֹּקֶר בַּבֹּקֶר; וְלוּלֵא פְּתַחְיָהוּ אֲשֶׁר הֶרְאָה לוֹ אֶת יָדוֹ הַחֲזָקָה, כִּי אָז מִי יוֹדֵעַ אִם לֹא טָרַף אֶת כָּל עוֹפוֹתֵינוּ.

— גַּם לָנוּ קָרָה כַּמִּקְרֶה הַזֶּה, כִּי גַּם תַּרְנְגָלְתֵּנוּ, אֲשֶׁר פִּטַּמְנוּ כִּשְׁתֵּי שָׁנִים רְצוּפוֹת וַאֲשֶׁר הֵטִילָה לָנוּ כָּל יוֹם בֵּיצָה, הָיְתָה לְטֶרֶף לְשִׁנֵּי הַשּׁוּעָל.

— וּמַדּוּעַ לֹא תִתְאַחֲדוּ לִמְצֹא תַחְבֻּלָה כְּנֶגְדָּם? — קָרְאָה הַזְּקֵנָה. — גַּם בִּימֵי יַלְדוּתִי — זוֹכֶרֶת אֲנִי — בָּאוּ שׁוּעָלִים רַבִּים בְּמוֹשָׁבָתֵנוּ, וּבְכָל זֹאת לֹא הִרְבּוּ לְהָרַע לָנוּ כַּאֲשֶׁר בְּיָמֵינוּ אֵלֶּה; כִּי אַךְ הִרְגִּישׁוּ בָהֶם הָאִכָּרִים, יָצְאוּ כֻּלָּם לִקְרָאתָם וְהִשְׁמִידוּם כָּלָה. וְאִם לֹא תַעֲשׂוּ גַּם אַתֶּם כְּכֹל אֲשֶׁר עָשׂוּ אֲבוֹתֵיכֶם, מִי יוֹדֵעַ מַה תִּהְיֶה אַחֲרִית כָּל עוֹפוֹתֵינוּ?

— אֲבָל צֵיד הַשּׁוּעָלִים לֹא דָבָר קַל הוּא כַּאֲשֶׁר תְּדַמִּי, כִּי עֲרוּמִים הֵם מְאֹד, עַד כִּי עָרְמָתָם הָיְתָה לְמָשָׁל בְּפִי כֹל כַּאֲשֶׁר יָדַעַתְּ.

— אָמְנָם עָרוּם הַשּׁוּעָל לַעֲמֹד עַל טַרְפּוֹ, — עָנָה שְׁמַעְיָהוּ הַיְרוּשַׁלְמִי — אֲבָל עָרְמָתוֹ לֹא תַעֲמָד לוֹ תָמִיד לְהִמָּלֵט מִיַּד רוֹדְפָיו. אָנֹכִי יוֹדֵעַ אֶת הַשּׁוּעָל וְאֶת דְּרָכוֹ:

כְּבוֹאוֹ אֶל אַחַד הַלּוּלִים, יָמִית רִאשׁוֹנָה אֶת כָּל הַתַּרְנְגֹלִים הַנִּמְצָאִים בּוֹ, וְאַחַר יִשָּׂאֵם אֶחָד אֶחָד לִמְאוּרָתוֹ וְהָלַךְ הָלוֹךְ וָשׁוֹב, פְּעָמִים אֲחָדוֹת, עַד עֲלוֹת הַשַּׁחַר; כִּי כַּחְדָן גָּדוֹל הוּא הַשּׁוּעָל, וְאוֹר הַיּוֹם יַפִּיל עָלָיו בַּלָּהָה. מִן

הטרפה יאכל כנפשו שבעו, ואת הנותר יטמן בעפר, וכשוב הרעב להציק לו, ישוב וגרר את העפר מעל הטרפה ואכלה.

ויש שועלים חזקים, אשר די כח להם להתנפל גם על גדיי הצאן כזאבי ערבות, אך רק המת ימיתום ונשא לא ישאום אתם, כי גם גדי קטן משא כבד הוא על השועל.

— אבל מהו גדל השועל?

— גדלו כגדל כלב בינוני, והוא דומה מעט לזאב. שניו כשני הזאב, ועיניו גם הן נוצצות בלילה כעיני הזאב.

— האמנם נוצצות עיני הזאב בלילה?

— כן, בני; הנה קרב וראה את עיני הזאב לפניך; רק אישון עין הזאב עגל כאשר תראה, ואישון עין השועל סדוק כעין החתול.

— הגם במראה עורו דומה השועל לזאב?

— לא, בני; עור השועל כתם יותר מעור הזאב ויש מהם שחורים. והשועלים אשר בארצות הקר המה לבנים ושעירים יותר מאלה אשר בארצנו.

— אבל האמת הדבר אשר שמעתי, כי השועלים אוהבים ענבים?

— כן, בני, והלא כתוב מפרש הוא „אחזו לנו שועלים שועלים קטנים מחבלים כרמים". אכן מתפלא אנכי עליך על שאלך שאלה נבערה כזאת; היתכן כי בן אכרים כמוך לא ידע עוד את הדבר הזה?

— צדקה תלונתך, גברתי, — ענה הילד ופניו אדמו מבשת. עתה זכרתי, כי אבי כבדני זה חדשים אחדים בעת אשר החל כרמנו לבכר להקים בהם דחלולים[1]), למען הפחיד בהם את השועלים לבל יבאו לאכל את ענבינו.

ובין כה וכה והצאן והבקר הובאו אל הרפת. הנשים טפלו בגדי החולה ותחתלנה את פצעיו ביין ובסכר, והאנשים ישבו להם וישאו ויתנו בהלכות עבודת השדות והכרמים, ובהלכות השבחת הצאן והבקר. וגם התיעצו בדבר האמצעים הדרושים למען הציל את העדרים משני החיות הטורפות.

— בנוגע לחיות האלה, — קרא מר ברכיהו, — אין תרופה אלא האחדות. עלינו כלנו לצאת כאיש אחד למלחמה עליהן להשמידן. האחדות — אחי — היא האמצעי האחד אשר על ידו נוכל לעמד לא רק נגד החיות הטורפות, כי אם גם נגד כל צרה שלא תבא עלינו.

כל המסבים נענו לו בראשם לאות, כי גם הם מסכימים לדבריו.

תרגם יוסף מיזהס.

[1]) מפלצת — להפחיד בה עופות וחיות קטנות.

מסע בארץ שויציה.

(מספר הזכרונות לאחד הנערים.)

(המשך).

באנו עד הכפר „צווילוצינן", הנקרא על שם נהר המשנה השוטף והולך משני עבריו; האחד שמימיו לבנים: „וייסלוצינן" שוטף וזורם מימין, והשני שמימיו שחורים: „שוורצלוצינן", סובב הולך משמאל. שם נגלה לעיני הענק „וטרהורן" הגבה שלשת אלפים שבע מאות ושלשה מטר ומכסה בקרח; אני מתפלא על מראה עיני והנה הראני אבי מחזה נפלא: מראש הר גבה מתנשאים חמשה ראשים חדים ודקים למעלה, והראשים עומדים איש בצד אחיו, ומראיהם כמראה יד פרושה בעלת חמש אצבעות. ועל יד ההר המחמש הזה מתנשא ראש הר גבה ומראהו כמראה הבהן. אבא הגיד כי שם ההר המחמש הוא „היד השמאלית" או „חמש אצבעות", ושם השני — „הבהן". ובהתבונני במחזה הנפלא הזה אמרתי לאבא: לי נדמה כי „כהן" הוא ההר המחמש הזה, כהן הפורש ידו על קהל ההרים ומברך אותם. — אבא חבקני וישקני על מצחי ולא דבר דבר. זמן רב עמדנו ונתבונן ואחר הלכנו לדרכנו הלאה. בדרך נלוה אלינו עגלון הנוסע ללוטרברונן, ונשב בעגלתו ונסע שמה, לאט לאט, למען נוכל להתבונן אל מראות הטבע מסביב. והעגלון ספר לנו, כי רב ילידי המקום הזה עניים הם, כי ענף מחיתם הראשי הוא תבואת בהמתם. הרועים מעלים בקיץ את עדריהם אל ראשי ההרים, ששם ימצאו מרעה טוב, ושם ירעו את בהמתם כל ימי הקיץ. את נפשם יכלכלו שם במאכלי חלב, ויש אשר כל ימי הקיץ לא יבא כל מאכל

בשר אל פיהם. בחרף ירדו עם עדריהם מההרים אל הבקעות ויבלו שם את החרף. אולם רבים ביניהם העניים, אשר אין להם לא עדר ולא שדה, לא בית ולא גן, והאנשים האלה יהיו לעגלונים, או למורי־דרך לתירים הבאים אליהם מכל קצוי ארץ, והם מובילים אותם בין הדרכים המסכנים אשר בהררי אלף. רבים ממורי דרך אלה מוצאים קבורתם בין סלעים וכפים תחת רגבי קרח ושלג עולמים. ובכל זאת, — הוסיף העגלון, — נשמח בחלקנו ונברך את האלהים, אשר אצל לארצנו שפעת יפי והדר ויטענו בין הררי אלף אלה — בינתים הגענו לזויזבך אשר בלויטרברונן, ההולך ונופל במרוצה ובהמולה מתל גבה לבקעה. ובהביטי מרחוק ראיתי והנה מחזה נפלא לעיני: אבק כסף דק, מזהיר ונוצץ מתפרץ מצוק ענק, ערום וחשוף ומזנק לארך הסלע הזקוף כקיר, והוא הולך ומתנופף בצלעי הסלע, מתנופף ומתפוצץ לרבוא רבבות ניצוצות כסף דקים ונזרה לכל רוח.

— הוי, הגידה נא לי, אבא, — קראתי, — מאין יבא אבק הכסף הזה?

— לא אבק כסף תראינה עיניך, בני, כי אם מפל מים, המזהיר לנגה השמש כאבק כסף; זהו השטויבבך, בני, לאמר: „פלג האבק", אשר ספרתי לך על אדותיו, ועוד מעט וראית אותו, בני, מקרוב. — ואמנם אך קרבנו

טרימלבך

אל לויטרברונן והנה נגלה לפני מפל המים בכל הודו ועזו. אכן גם מקרוב נפלא המחזה הזה, אבל אינו יפה כל כך כמרחוק. הכפר לויטרברונן יפה מאד. עברנו דרך רחוב הכפר הגדול ובבואנו לקצהו, אשר שם השטויבבך, התענגתי לראות איך מתפרץ ומתרוצץ מפל המים ממרומי הסלע חליפות ואיך הוא מתפוצץ לרסיסים בלכתו ומשתפך למרחוק לכל רוח. אחר הוליכני אבא אל הבית הקטן שהמשורר הגדול גתה היה מתאכסן בו בשבתו במקום הזה. אבא משכני אחריו ונלך אל אמא ויחד נסענו אל טרימלבך. באנו עד הנהר השוטף וזורם בעז ובהמולה ואשר מימיו מזהירים ככסף, והנה הגיע לאזני קול פרץ כביר מבטן ההר והקול כקול נהמת הרעם. הבטתי סביבי וארא והנה המון אנשים ונשים עולים במעלות על הר גבה, אז שכחתי רגע את הורי ונמשכתי אחרי העולים הרבים הזרים לי, וככל אשר התנשאתי למעלה כן גדל הרעש והשאון. לי נדמה, כי ההר מחשב להבקע, ועוד מעט ולבת אש תתפרץ מבטן ההר ותאכל את כל אשר מסביב. ועד שאני חושב והנה אני עומד על גשר ברזל

מִתַּחַת לְכִפַּת סַלְעֵי הָהָר, וּלְעֵינַי זֶרֶם מַיִם אֵיתָן מִתְפָּרֵץ בְּכֹחַ כַּבִּיר מִלֹּעַ הָהָר וּמַכֶּה בְּשֶׁצֶף קֶצֶף עַל סְבִיבוֹ, מִתְגּוֹלֵל וּמִתְחַבֵּט אֶל הַסֶּלַע בְּכֹחַ עָצוּם וְנִדְחָף לְמַטָּה, וְנוֹפֵל בַּהֲמוּלָה רַבָּה אֶל הַנָּהָר הַזּוֹרֵם מִתָּחַת. זֶה הוּא מַפַּל הַמַּיִם הַנִּקְרָא טְרִימֶלְבַּךְ! הַחֲבוּרָה שֶׁנִּמְשַׁכְתִּי אַחֲרֶיהָ עָזְבָה אֶת הַמָּקוֹם וַתִּתְנַשֵּׂא לְמַעְלָה אֶל רֹאשׁ הָהָר וָאֵלֵךְ אַחֲרֶיהָ; וּבְבֹאִי בַּמָּרוֹם רָאִיתִי אֶת מַהֲלָכוֹ שֶׁל הַזֶּרֶם הַפֶּרֶא, וּמַה נַּעֲרָץ וּמַה נִּפְלָא הָיָה הַמַּרְאֶה הַזֶּה! אֶחָד מִבְּנֵי הַחֲבוּרָה הִגִּיד לִי, כִּי שֶׁטֶף הַמַּיִם הַזֶּה יוֹרֵד מֵה„יוּנְגְפְרוֹי". קַרְנֵי הַשֶּׁמֶשׁ הַבּוֹעֲרוֹת נוֹפְלוֹת עָלֶיהָ וּמְחַמְּמוֹת אוֹתָהּ וּמְמַסִּים אֶת הַקֶּרַח אֲשֶׁר עַל רֹאשָׁהּ, וְיָרְדוּ הַמַּיִם וְנָפְלוּ בְּכֹחַ גָּדוֹל בְּתוֹךְ הַסְּלָעִים וְיָרְדוּ לְמָטָּה. וּבְעָמְדִי שָׁם עַל יַד מַפַּל הַמַּיִם הִרְגַּשְׁתִּי, כִּי עָצַמְתִּי שִׁבְעָתַיִם, כִּי הָיִיתִי לְאִישׁ, לְאִישׁ גָּדוֹל, גָּדוֹל כְּאַבָּא! אָז עָלָה עַל לִבִּי לְהַבִּיט אֶל אַבָּא, וָאֵרֶא, כִּי הוֹרַי אֵינָם אִתִּי וָאֶבָּהֵל. אָז זָכַרְתִּי, כִּי עֲזַבְתִּי אֶת הוֹרַי לְבַדָּם. — מִי יוֹדֵעַ, — חָשַׁבְתִּי בַּחֲרָדָה, — אִם אֶמְצָאֵם. מִהַרְתִּי לָרֶדֶת מִן הָהָר וּבְרִדְתִּי וָאֵרֶא וְהִנֵּה אֲנָשִׁים אָצִים רָצִים וּמִתְקָרְבִים לְרַגְלֵי הָהָר, וָאָרוּץ גַּם אָנֹכִי אַחֲרֵיהֶם. וּבְקָרְבִי שָׁמָּה וָאֵרֶא וְהִנֵּה אֲנָשִׁים אֲחָדִים זוֹרְקִים מַיִם קָרִים עַל אִשָּׁה, הַשּׁוֹכֶבֶת מִתְעַלֶּפֶת עַל הָאָרֶץ לְהָשִׁיב רוּחָהּ אֵלֶיהָ. וּבְהַבִּיטִי כֹּה וָכֹה וְהִנֵּה רָאַנִי אַבָּא וַיְמַהֵר אֵלַי וְהוּא חִוֵּר כַּשֶּׁלֶג.

— הִנֵּהוּ, הִנֵּהוּ! — קָרָא נִפְעָם, — חַנָּה, הִנֵּה יַעֲקֹב שֶׁלָּנוּ!

הָאִשָּׁה הַמִּתְעַלֶּפֶת הָיְתָה אִמָּא שֶׁהִתְעַלְּפָה מֵרֹב פַּחַד אֲשֶׁר פָּחֲדָה עַל אוֹדוֹתַי בְּהֵעָלְמִי פִּתְאֹם. נִדְהַמְתִּי מְאֹד לְמַרְאֵה עֵינַי וָאָחֵל לְעוֹרֵר אֶת אִמָּא בְּקוֹל בֶּכִי. לְקוֹלִי הִתְעוֹרְרָה. רְגָעִים אֲחָדִים הִבִּיטָה בְּפָנַי בְּמַבָּט מְשֻׁנֶּה, כְּאִלּוּ לֹא הִכִּירַתְנִי. וּפִתְאֹם פָּרְצָה בִּבְכִי אַדִּיר וּזְמַן רַב הִסְתַּכְּלָה בִּי וַתֵּבְךְּ מָרָה, וּלְאַט לְאַט שָׁבָה נַפְשָׁהּ לִמְנוּחָתָהּ. בֹּשְׁתִּי לְהָרִים פָּנַי וּלְהַבִּיט אֶל אִמִּי הַטּוֹבָה, וּבְיִחוּד לֹא יָכֹלְתִּי נְשֹׂא מַבָּטֵי אַבָּא הַמְּלֵאִים תּוֹכֵחָה מְסֻתָּרָה. לוּ חֵרְפַנִי אַבָּא, כִּי אָז הוּטַב לִי. אֲבָל הוּא לֹא גָּעַר בִּי וְלֹא שְׁאֵלַנִי אֵיפֹה הָיִיתִי. וְדוּמִיָּתוֹ עִנְּתָה אֶת נַפְשִׁי מְאֹד.

(עוד יָבא).

שׁלמון.

וֶנְגֶרְנאלְפּ

אחד הגדולים *).

ועברי הוא והנריך גליצנשטין שמו.

הוא נולד להורים עניים בעיר תוריק הקטנה, אשר בפלך קליש בפולין. אביו ישב כל ימיו והגה בתורה ויהי איש חלש אשר לא יצלח לכל עסק ומלאכה. כאשר לא מצאו להם הוריו בעירם הקטנה מקור למחיתם, יצאו לשבת באחד הכפרים, ושם פתחה לה אמו, אשת החיל, חנות קטנה ותכלכל את בעלה ואת הנריך בנה הקטן בלחם צר ומים לחץ. אהל קטן וצר, אשר לא יכל לשמח את נפש הילד, היה להם למעון. אך מה יפה הוא העולם הגדול אשר מחוץ לאהל! וכל העולם היפה הזה הלא לו הוא! יום יום יוצא אביו אל השדה בבקר ובערב להתפלל אל האלהים, והילד הקטן אוחז בכנף בגד אביו ורץ אחריו. האב עומד ומתפלל והילד עומד ומתפלא על הדר האביב: האלנות מלבלבים, העלים הרעננים מתלחשים, הצפרים מצפצפות את שירתן העליזה, הפלג הקטן משתובב לרגלי העצים הענקים וגליו הקלים מתגלגלים בהמולה דקה, — ונפש הילד תמלא את כל ההוד וההדר האלה, ונפש האב משתפכת באותה שעה לפני יוצר המאורות והתפארת האלה. וכה דבקה נפש הילד באביו הטוב, אשר אהבו גם הוא. אמנם כעסן היה האב, ועל כל דבר קל שעשה הילד שלא כרצונו יסרהו בשבט מוסר, אך אחרי כן ישוב וינחמהו וישעשעהו ויקחהו אתו היערה; וישב הילד וצהל ורקד כחסיל בין העשבים, ונפל על צוארי אביו וישקהו מרב גיל; והאב הטוב שמח גם הוא למראה בנו הרך הצוהל ורוקד מגיל.

הוא היה איש טוב ואוהב לעשות חסד וצדקה מאין כמהו. פעמים רבות כאשר שלחה אותו אשתו העירה לקנות מעט סחורה לחנותה, היה שב בידים ריקות, כי חלק את מעט הכסף לעניים. אמרו עליו, כי היה גונב גם מן האכל שבחנות אשתו ומחלק לעניים. ופעם אחת בלילה גנב עצים מן הדיר של אשתו וישם על שכמו ועל שכם בנו הנער הקטן, וישא העירה לחלקם לעניים; וימצאום השוטרים הסובבים בעיר ויחשבום לגנבים וישימו אותו ואת בנו במשמר עד אשר נודע הדבר, כי משלו גנב.

אך לא לארך ימים כבדה עליו העבודה הזאת, כי נמצאו לו עוזרים חרוצים ממנו: באחד הלילות באו גנבים אל חנותם הדלה ויגנבו את כל אשר בה ולא השאירו מכל הסחורה מאומה. אז שבה המשפחה העניה בעירום ובחסר כל לעיר תוריק ואבי המשפחה היה למלמד תינוקות.

כבן שלש החל הילד ללמד „עברי" מפי אביו, ובמלאת לו שש שנים למד כבר גמרא. כל היום ושעות אחדות בלילה היה אביו מלמד את התינוקות, והילד בן הרבי יושב ושומע ושומם; ואף בשעה שנפטרו התינוקות לבתיהם היה יושב עם אביו ללמד את שעורו. ויש שהיה מאחר לשבת בנשף עד חצות לילה. חיים קשים ועצובים כאלה פעלו על הילד לרעה. אך דבר טוב אחד היה לו לשעשועים, ואת הדבר הזה ירש מאביו.

סכין קטן וחד היה לאביו עוד מימי נעוריו, ובו היה עושה ממש נפלאות. בו היה מחטב מעץ תבנית המנורה עם כל כפתוריה ופרחיה, תבנית קרשי המשכן ובריחיו ואדניו, כדי להראות לתלמידיו את כל פרטי מעשי המנורה והמשכן; ובשעת הפנאי היה מחטב גם „עצי חיים" וידות לספרי תורה, אריות ונשרים לארונות הקדש, אשר בבתי הכנסיות וכדומה. וכל רואי צעצועיו התפלאו על יפים.

ראה זאת בנו הקטן ויחל לעשות גם הוא כמעשה אביו. אבא עשה לו עגלה, וילך הבן ויעש לה סוסי עץ; אבא עשה לו קשת לל"ג בעמר, וימהר הבן ויעש גם חרב. פעם אחת עשה לו אביו צפור עץ לשחק בה, וכאשר נגמרה מלאכתו משחה אותה בצבעים יפים, למען תהיה כצפור חיה ממש, ויתננה לבנו. אך הנער הקטן מצא בה חסרונות, כי אינה דומה היטב לצפור חיה, ויקח את סכינו של אביו ויתקננה, כאשר ישר בעיניו. הדבר הזה העלה עליו את חמת אביו, אשר חשב לו לעלבון, כי בנו הקטן יתקן את מעשי ידיו, ויכהו מכות נאמנות על החצפה הזאת. ואולם בפעם אחרת הרבה עוד הנער הרע, כי לקח לו חרש את סכינו

*) עפ"י א. א. ר. בהצפירה.

הקטן של אביו ונסה לפסל בו איזה פסל שיש קטן, אשר עלה על לבו לעשות; והנה נשבר הלהב באמצע המלאכה. הנער נרעש מאד למראה ה„אסון" אשר קרהו, כי ידע היטב את עברת אביו הקשה. מה יעשה אפוא? לסוף נמלך בדעתו וישלך את הסכין השבור אל אחת הפחתים ולא נודע מי לקחהו. האב הצטער ימים רבים על סכינו „היקר" שאבד ממנו.

אחר הדברים האלה נסה האב ובנו לצייר בצבעים, וראשית מלאכתם היתה מפת ארץ ישראל מקפת סביב בעגול המזלות. כי בעת ההיא חשב אביו מחשבות רבות על ארצנו הקדושה, אשר התגעגע עליה מאד; ותקותו היתה חזקה, כי כאשר יגדל הנער והיה לגאון בישראל, יעלו שניהם יחדו לארץ הקדש לשבת שם כל ימי חייהם.

ב.

התקופה התמימה עברה, ותקופה חדשה יותר רעה ויותר קשה באה לנער. הנער היה לאיש, כלומר לבר מצוה, והנה הוא בורח מבית אביו במקלו ותרמילו וזוג התפלין שלו, וגולה למקום תורה, לעיר אחת קטנה. ימים אחדים שוטט ברחובות העיר הקטנה, אשר לא היה לו בה כל גואל ומודע, לבקש לו „ימים", כלומר, לבקש לו אנשים טובים, אשר יאכילוהו מלחמם יום אחד בשבוע — ולא מצא. וכאשר הציק לו הרעב שב בחרפה אל בית הוריו. אך צר היה לו המקום לשבת בבית הוריו הדלים. וישלחהו אביו אל אחת הישיבות להוסיף דעת בתלמוד. והנער היה מוזר לכל בני הישיבה; הוא חי בעני ובמחסור, פניו היו זועפים תמיד ועיניו הגדולות והשחורות הפיקו עצבת עמקה, אשר יקראו לה „מרה שחורה", וגעגועי נפש. לא יפלא אפוא, כי כל חבריו התרחקו ממנו ויבוזו לו, והוא גם הוא התרחק מהם. ובהיותו כה בודד לנפשו היה מבלה את רב עתותיו בפתוחי עץ ואבן, צורות אדם ובהמה וחיה, ויש אשר עשה לאחד העשירים פסילי עץ ואבן לשחוק השחמט ויקבל בשכרו שקל כסף.

ככה עברו עליו עוד שנים מספר בצער, בעני ובבדידות מרה. מוריו וחבריו אינם מוצאים בו נחת, אך גם הוא אינו מוצא נחת בהם, אף לא בעצמו ובלמודו ובכל מעשה אשר יעשה. נפשו צמאה, כלתה לדבר־מה ולא ידע מה. בראות אביו, כי כבר מלאו לבנו שבע עשרה שנה ואינו רואה סמן ברכה בלמודיו, שלחהו לעיר לדז ללמד שם איזו מלאכה. והעלם נכנס לפבריקה של שמשיות, ומשם לבית צייר־שלטים, ומשם לפבריקה של רהיטים, אך מכלם יחד יצא או הוצא בחרפה. הנה כל הנערים עושים בכלים שונים ובמכונות, והוא ה„בטלן", עומד ועושה גלגלת אדם, ראשי תנינים, קופים וסוסים בלי כל תבנית ובסכין חד ופשוט לבד. ויהי לצחוק לכל רעיו העובדים החרוצים, עד שבא בעל הבית ואמר לו: צא! והוא יצא וישב בנפש מרה אל בית המדרש.

וה„הצלחה" האירה לו רגע את פניה, כי השיג ארחות ימים בבתי איזה בעלי־בתים ומקום ללון בבית דודו העני, והוא שמש באחד מבתי התלמוד־תורה שבעיר. ולא ארכו הימים ויודע לדודו, כי בן אחיו מבלה כל ימיו בעשית פסילים ועצבים, ויחר לו מאד, ויגרשהו מלון בביתו והנער התהלך קודר כצל ברחובות העיר ולא מצא מקום ללון, וישב אל בית דודו וישכב אחורי התנור להסתר מעיני דודו. אך דודו מצאהו ויאחז בערפו להשליכהו החוצה והנער עומד על נפשו, ויקם שאון גדול בבית. לקול הזעקה בא אל הבית המורה בתלמוד תורה, ובשמעו את אשר עשה הנער ואת אשר נגזר עליו, צוה על השמש כי לא יגרשהו.

והמורה הזה שם עינו על הנער לטובה והודיע על דבר כשרונו למכריו. אז נמצאו לו מהם גואלים. אחד המורים הודיע על אדותיו למערכת אחד העתונים, ובאחד הימים נקרא הנער אל בית המערכת, ולעיני האנשים היושבים שם פסל באבן־סיד קטנה כבף אדם קבוצה של ארבעה אנשים, יושבים לשלחן אחד, שנים משחקים ב„דומינו", השלישי שותה כוס תה ומתבונן אל המשחקים, והרביעי — תינוק יונק משדי אמו. הפסל הזה הפליא את לבות האנשים, אשר ראו כי לגדולות נוצר הנער ה„בטלן" הזה. אז נמצא איש נדיב אחד, אשר שכר לו מורה ללמדו את השפה הפולנית והשפה הגרמנית; פסל אמן אחד, והוא חרש ואלם, החל ללמדו לעשות פסילים בגפס (גיפס), ובבית למוד המלאכות והאמנות למדוהו לפסל באבן על פי חקי תורת האמנות. הציירים האמנים הרצנברג ובילשבסקי ראו את מעשי ידי הנער וינבאו לו עתידות גדולות. אז נמצא גם נדיב אחד, אשר שלח את הנער אל האקדמיה שבעיר מינכן וגם קצב לו פרנסתו המשים מרק לחדש.

ככה מצא העלם הצעיר אחרי נדודים ותלאות במשך שנים רבות את אשר בקשה נפשו זה כמה, והנער ה„בטלן" אוכל הימים, היה לתלמיד האקדמיה במינכן!

ג.

ארבע שנות עמל ועבודה רבה עברו על גליצנשטין בהאקדמיה במינכן. במשך העת הזאת הלך והתקדם והצטין והפליא את לבות הפרופסורים בכשרונו הגדול ובענותו הרבה. כבואו בפעם הראשונה אל האולם הגדול, אשר בבית האקדמיה, לעשות מלאכתו, לקח מלא חפניו חמר מגבל ליצר ממנו צורת אדם חי על פי התבנית המצגה לפני התלמידים וירא והנה כל התלמידים תופסים להם מקום בראש לפני התבנית. והוא, שהיה תמיד „נחבא אל הכלים" (ענו), עמד מנגד באיזו פנה פנויה ויחל לעבד את עבודתו. אז נכנס אל

האולם בעת ההיא, הפרופסור רומן, לקרא באזני התלמידים את שעוריו, ויבט כה וכה וישם עיניו על גליצנשטין ועל מלאכתו ויאמר לו:

— מדוע ישבת לבדך במקום הזה?

— יען כי על כל המקומות הטובים ישבו אחרים, אדוני הפרופסור, — ענה גליצנשטין.

— לכה נא עמדי, — אמר הפרופסור ויקח את הנער ויביאהו עד לפני התכנית ויצו לאחד התלמידים לפנות מקום לתלמיד היהודי, אשר מקרוב בא.

למן היום ההוא היה הפרופסור הזה כאב לגליצנשטין ויקרבהו באהבה. והתלמיד גם הוא אהב את רבו הגדול בכל לבו. יש אשר התאונן גליצנשטין באזני רבו על אשר לא יוכל להטות את אצבעותיו לעשות את המלאכה כתקונה, והמורה הגדול ענהו: עודך קטן, בני, אבל עתיד אתה להיות לאדם גדול.

כעבר שתי שנים לשבתו במינכן זכה למדליה בעד פסל אחד מעשה ידיו, אשר הפליא לב כל נבוני דבר.

מאז גמרו את חק למודיו הוא הולך וגדול ומצטין ביציר רוחו כאחד האמנים הגדולים. האקדמיה קנתה אחד מפסיליו הטובים בכסף מלא ושלש תמונותיו, אשר הציג שם בתערוכה בהיכל הזכוכית, עשו לו שם תפארה בעולם.

אחד מיציריו המהללים הוא הצורה הבולטת הקרואה בשם „המנוחה אחרי העבודה". בתמונה הזאת מתארת משפחת שיט בשבתה לנוח מעמל היום. על התמונה מן הצד תראה סירת דוגה גדולה: מלפניה אבי המשפחה, איש שעברו עליו רב שנותיו, אמיץ ובריא, והוא אוחז משוט בידו ונשען עליו. המשוט הזה הוא גם משען לחמו; על ידו על הארץ יושבת האשה, אשר היתה לו תמיד לעזר כנגדו, ונער כבן שמונה מגיש לאביו טנא מלא פרי הדש.

ומביני דבר אומרים עליו, כי עתיד הוא להיות לאנטו קולסקי השני באמנות, אך האמנות שלו היא יותר עברית.

כי גליצנשטין מקדיש את כשרונו גם לעמו אשר אהב. הוא עשה קבוצת פסילים גדולה בשם „קין והבל". בה רואים את הבל, עלם יפה תאר, נופל דלל מתבוסס בדמו על ראש צור. ראשו תלוי למטה, שפתיו נצרבות ועליהן מרחפת תלונה מרה מאד. וקין, גם הוא איש צעיר, עומד כפוף כאיש שיבה וקפוא כאבן, עיניו פתוחות מאד, והנה הוא שולח את ידו אשר זה עתה הרג בה את אחיו, ומניע בה את גוית המת; ביד רועדת הוא מטלטלהו אנה ואנה ועיניו מפיקות תמהון גדול על המראה הנורא, אשר לא ידע מה הוא, ועל שפתיו מרחפת השאלה: האתה זה — המות?

את הקבוצה הנפלאה הזאת שלח הפסל אל התערוכה בפריז, ובין מסדרי התערוכה היו אשר קנאו בכבוד יוצר התמונה הנפלאה הזאת ויתנו לה מקום באיזו פנה כהה, כדי להסתירה מעין רואים. אך לשוא! שופטי התערוכה הוציאו את התמונה הנפלאה מפנתה האפלה ויזכוה בפרס הגדול של עשרת אלפים לירה.

והיוצר הגדול חושב מחשבה גדולה ליצר את סמל המשיח המקוה לישראל—סמל דמות מלך השלום והאור והטוב לכל באי עולם.

„עתיד אתה להיות אדם גדול" — נבא לו מורהו הגדול, הפרופיסור רומן, ונבואתו נתקימה כבר. ואולם עתיד הוא האדם הגדול הזה לעשות לו שם עולם כאמן עברי גדול היודע ליצור סמל המלך המשיח, סמל תקות עמו השב לתחיה.

יגאל הכרמלי.

מכתבים.

לחברי קוראי ה„עולם קטן".

כל נעדי בית ספרנו עשו חוזה, כי אם ידבר נער אחד מבית ספרנו בשפת ז'רגון יתן גרה אחת לקפה הלאמית, כי בבית ספרנו ידבר תמיד רק עברית. גם היה בבית ספרנו מבחן ומורנו קרא לכל גדולי אנשי עירנו והם דברו אלינו בשפת ז'רגון אך אנחנו ענינו אותם עברית. ובקרא המורה מן ה„עולם קטן" ספיר, אנחנו שואלים את פיו כל דבר קשה אך בעברית ואנחנו מבארים ספורים אחדים ממנו בסגנוננו אנו.

ברזינה פלך מינסק. חיים לוין.

לאחיותי הנחמדות קוראות ה„עולם קטן"!

זה כשנה לומדת אני את השפה העברית. וכבר מבינה אנכי לקרא את ה„עולם קטן". קבלתי את לוח־עולם־קטן. הספורים שם יפים מאד. ביחוד יפה השיר „במרתף". בעירנו נוסדה אגודה לנערות ושמה „נערות ציון". בכל שבת ושבת תבאנה כל הנערות אל הביבליותיקה. שם יבאו גם המורים והם יספרו לנו בעברית ספורים ואגדות יפים. כלנו מדברות תמיד רק עברית. וכל הנערות תדבקנה על ספוריהן מרקאות של ה„נציונל־פונד". עברו אך ארבעה שבועות מאז נוסדה אגודתנו וכל הנערות התרגלו כבר לדבר עברית, וטוב מאד תעשינה כל הנערות אם גם הן תיסדנה אגודות לדבר עברית. מה יפה לדבר עברית! ומה יפה להדביק על הספרים מרקאות.

בידידות

פילווישקי. חיה רבקה ברקמן.

מערכת נכבדה!

מורי ספר לי־על הצעת האדון אוסישקין מיקטרינסלב ליסד מושבה בארץ ישראל לגדל ולחנך שם את היתומים, אשר נהרגו אבותיהם בימי ההרג הרב בקישינוב, וגדלו שם והיו לעובדי אדמת ארץ אבותינו, ולא יהיו עוד למשיסה, כאשר היו אבותיהם

בארץ אויביהם. ההצעה הזאת לקחה את לבבי, ואומר: מי יתן ומצאה ההצעה הזאת חן בעיני אחינו הכואבים על צרת אחינו האמללים, מי יתן ונוסדה קופה להוציא את הדבר אל הפועל. הנני מאמינה באמונה שלמה כי ירבה העם להביא את נדבותיו אל הקפה הזאת וביחוד הילדים, אשר צרות הילדים היתומים נגעו עד לבם, ומי יודע מה תהי אחריתנו גם אנו, אם נחשה לעת כזאת. הנני שולחת א׳ רובל כסף על ידי המערכת להקפה הזאת ואתפלל: „רבונו של עולם, שימה נא גם את דמעתי בנאדך!"

פֶּשָׁה שַׁמְבַּדֵל.
תלמידת הגימנזיה במחלקה החמישית בהומל.

נ ד ב ו ת.

בעד יתומי קישינוב:

ע״י יעקב קלניץ נאספו מאת תלמידי בית הספר העברי של ה. נ. גורדו במלמה 1,18 ר. משה נימרק, צבי רוטמן, משולם מיזליץ, יעקב קלניץ, למיל קלניץ, יצחק שר, פנחס בז׳ושינסקי, זאב רוזנשטין — כ״א 10 ק׳; למיל הרצברג — 16 ק׳; אשר גורדו, בילה קלניץ, ליבר ויור — כ״א 5 ק׳; יצחק גרינברג — 7 ק׳. — ניזגורצקי יצחק (בריסק דליטא)—25 ק׳. — אברהם, יצחק וצפורה גולדבלום (לונדון)—1 רובל.—יצחק פי (אוזדה)—5 ק׳.—יקותיאל ויואל לוקשין (הרקוב)—50 ק׳. — זלמן כהן (שם) — 5 ק׳.—מרים קריצ׳בסקי (קוחנובקה) — 50 ק׳; דוד בר קריצבסקי, שלמה קריצ׳בסקי — כ״א 25 ק׳; ויחנה קריצ׳בסקי — 20 ק׳; יהושע קריצ׳בסקי—10 ק׳; רחל קריצ׳בסקי., נחום קריצ׳בסקי—כ״א 5 ק׳. —יהונתן פליק פומרנץ (רובנה) — 9 ק׳. — במורביובה נאספו ע״י אליעזר טוב וברוך ברוידה מאת: העלמה ויו — 1 ר׳; בני צבי גרוס, בני קרים, אליעזר טוב—כ״א 50 ק׳; בני איטלשון — 30 ק׳; ליב ויגודר, אהרן מץ, אברהם ויצחק למפה — כ״א 30 ק׳; בני וולפשון, ברוך ברוידה—כ״א 25 ק׳; צמח גרוס, מיקים, קורבמן שמולה, פרידה, עטה חיה טוב, יעקבי, העלמה .M—כ״א 20 ק׳; פורטנוי — 18 ק׳; מרדכי שיף, העלמה אידלזון — כ״א 15 ק׳; גליק, אפל, ששי, פרידלנדר, אפלצין, גליקמן, קלינרי רבינוביץ, לאה בוב. יעקבזון, שמואל גרופל, זרידה, שרה יוזף, שרה אילוביץ דוב שמולה קימל, שבלשטוק, יואל זיו, חיים טוב, הינדה טוב, פסח ילד, אברהם יפה, הרצברג — כ״א 10 ק׳; אלים זונדל יפה, מתתיהו ילד, פסל פון, אולשינג, מינסטר, נימן, ליבלנדר, קרב, ירחמאל, קקסט, דימנט, משה קלק, נפנוביץ, קולומבוס, לוין דוד פון, אבן רבינשטין, הורויץ, אפלצין בלוך, דוד אהרנזון, — כ״א 5 ק׳; ס״ה: 10,14 ר׳ ובנכיון המשלוה - 10 ר׳. — האחים אשר ושלמה ליב גזרפינקל (קרסטי) — 30 ק׳; אסתר ונחמה ואחיהם משה רם (שם) — 30 ק׳; שושנה ויצב (שם) 10 ק׳. — בעיר הורודוק נאספו ע״י הנערים שלום בקנשטין ויעקב ובר מאת חנוך לנדו, אברהם לנדו, צבי לונסק — כ״א 25 ק׳; שלמה גרינולד - 18 ק׳; מרדכי גולדפרב, צבי שמש — כ״א 15 ק׳; יעקב ובר, שלום בקנשטין, ירחמיאל ילין, שמחה רודי, צבי זבלודובסקי, זאב קרפ, ירחמיאל נובינסקי, ראובן חזן, ישראל פיטקובסקי, מאיר אמדורסקי — כ״א 10ק׳; דוב פרבר, שמואל גושצינסקי, דוב ביליסטוצקי, יעקב וינר, בנימין נוטוביץ, זאב סרלין, בובקה ובר, אסתר רבקה בקנשטין, בובקה גושצינסקי, — כ״א 5 ק׳; בשה לנדו — 12 ק׳ — ס״ה 2,90 ר׳ ואחרי נכיון המשלוח: 2,75 ר׳. — ציונה שטינברג וצביה רובינר ורעותיהן (לאובה) אספו 6,15 ר׳ ואחרי נכיון המשלוח: 6 ר׳. — בעיר נורנוסטיבקה אסף אברהם ראובן מיצנמכר מאת: האחים אברהם יעקב ואליעזר מיצנמכר—1,54 ר׳; אברהם ואסתר מיצנמחר, שרה ואלכסנדר גרבר, אברהם ואפרים שטינשנידר — כ״א 1 ר׳; תמר מיצנמכר, יעקב קסלר, שמעון נוטליב, פבקה ואסתר דנד, מריה טשרנק (נוצרית), משה בן מלך אטופיק, אהרן ויעקב אטופיק, בתשבע מיצנמחר, — כ״א 50 ק׳; דוב ודינה קושנירוב — 30 ק׳; יצחק אידנזון,—25 ק׳; יצחק בופלוב—21 ק׳; יוסף שפושניק אהרן ברגרט, משה ואריה אטופיק, — כ״א 20 ק׳; צפורה קפון—10 ק׳; ס״ה 10 ר׳. — העלמה ז. מינץ אספה מאת חברותיה בבית הספר: 8,36 ר׳. — מרדכי גולדמן, אברהם דוורצוב, בן ציון גינורמן (רוטקובשצינה) — 1,05 ק׳. —

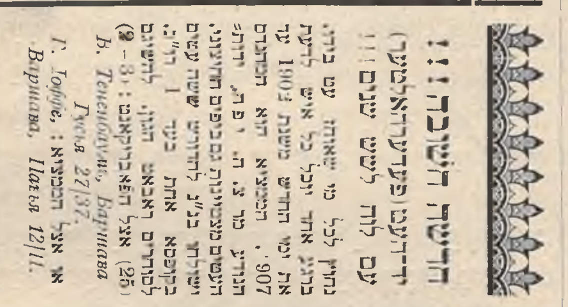
בעד יתומי הסופר ראובן אשר ברודס:

אריה ליב, פרומה, פרידה פסמניק, משה גרצובסקי, שרה קסובר, שרה סולר, פרומה קנישבסקי, ליבה דבורה קופילוביץ (פוגורילץ)—50 ק׳. — דוד סנדומירסקי (קרמנצוג) מברך את הוריו וקרוביו שכבדוהו ביום הולדתו בתשורית ומנדב 1 רבל. —

בעד הקפה הלאמית:

משה לשצינסקי (קרמנצוג) מברך את תלמידו דוב סנדימירסקי ליום הולדתו בברכת ציון ומנדב 1 רבל. — יעקב קלדניצקי (ווינסיסק)—1 ר׳.—רבקה ריבירוזיל (טומסק) — כ״א 25 ק׳.—אברהם גולדשטין (קקיביטשי)—25 ק׳. —

המו״ל: הוצאת „תושיה" בורשה.
העורכים: א. ל. בן־אביגדור וש. ל. גרדון.
כתבת ה„עולם הקטן":
КНИГОИЗДАТЕЛЬСТВО „ТУШІЯ", ВАРШАВА.
Verlag „TUSCHIJAH", Warschau

Herausgeber u. Eigenthümer: Verlag „Tuschijah". Verantwortlicher Redacteur S. M. Laser. Druck von Josef Fischer in Krakau.